

Proroctwo i obietnice z Jer. 31

Obietnice dla Izraela i Judy

I już nie będą siebie nawzajem pouczać, mówiąc: Poznajcie Pana! Gdyż wszyscy oni znacie mnie będą, od najmłodszego do najstarszego z nich – mówi Pan – Opuśćcie bowiem ich winę, a ich grzechu nigdy nie wspomnę – Jer. 31:34.

Narracja proroctwa rozpoczyna się w jakiś czas po podziale Izraela na królestwo północne i południowe. Jedną z oznak tego podziału było oddanie się bałwochwalstwu przez Efraima, co spowodowało, że nadzieja na ponowne połączenie dwóch południowych plemion z pozostałymi dziesięcioma wydawała się odległa. Zjednoczenie nie było możliwe, skoro oba królestwa nie były w stanie ukorzyć się pod Bożą ochroną i ponownie oddać się Zakonowi, jaki ich z Nim łączył. Każda obietnica dana Izraelowi w Starym Testamencie była uzależniona od warunku, że nie złamią oni przymierza, jakie Bóg z nimi zawarł. Wielokrotnie Bóg błogosławił im, gdy byli wierni, a karał, gdy okazywali wiarołomstwo, w celu skłonienia ich do powrotu do siebie po trudnych doświadczeniach. Rozproszenie Izraela, jego ponowne zgromadzenie, ucisk jaki miał potem nastąpić oraz obietnice dotyczące tysiąclecia opisane w tym rozdziale są dowodem na to, że Bóg nigdy nie złamałby swej strony przymierza. Co więcej, pokaże światu, że jest On w stanie wypełnić wszystko to, co obiecał.

Proroctwo Jeremiasza 31 stanowi obietnicę daną Izraelowi, królestwu południowemu i północnemu, że kiedyś nastąpi czas jego odrodzenia (por. Amos 3:1). Bóg obiecał ponownie zjednoczyć cały naród Izraela (Rzym. 11:26). Wiele obietnic zawartych w tym rozdziale odnosi się do drugiego przyjścia Mesjasza do Jego ludu, ale dotyczą one nie tylko odbudowy miasta Jeruzalem, ale również przywrócenia jego świętości. Bóg obiecał, że Jerozolima będzie trwać wiecznie; Izrael nie tylko powróci do swej ziemi, ale powróci do Pana.

Chociaż Jeremiasz był prorokiem z pokolenia kapłańskiego, cierpiął z powodu grzechów swego ludu oraz prześladowań skierowanych przeciwko swemu posłannictwu i swej osobie. Mimo to, wiernie wypełniał wolę Bożą. Wielokrotnie był prześladowany i więziony, a jego proroctwa były niszczone i palone (Jer. 36:32). Mimo to, zapisane przez niego Boże słowa przetrwały do dnia dzisiejszego.

Gdy wydarzenia opisane w tym rozdziale się wypełnią,

Izrael i cały świat nauczy się lekcji płynącej z dozwolenia złego. Babilon, Szatan i złe moce zostaną zniszczone. W ramach rządów sprawowanych w Tysiącleciu, Izrael i świat dostąpią odrodzenia. Inne proroctwa dotyczące „dni ostatnich” również zawierają w sobie obietnice odrodzenia i restytucji. Izrael i świat w większości nie zdają sobie sprawy, że proroctwo tego rozdziału nie dotyczy tylko jednego narodu, ale wszystkich ludzi i wszystkich narodów. Powrót Izraela z niewoli Babilońskiej jeszcze się nie rozpoczął, a ich ostateczne i całkowite odrodzenie jako suwerennego narodu nastąpi dopiero za wiele stuleci. Tylko Boska mądrość mogła tak pokierować wydarzeniami na świecie, że Izrael nie tylko będzie mieć możliwość zbawienia, ale sposobność taka dotyczyć będzie również wszystkich narodów na ziemi. Bóg jest bowiem wierny i wypełni to, co obiecał.

Bóg Izraela - Jer. 31:1-3

W owym czasie – mówi Pan – będę Bogiem wszystkich plemion izraelskich, a one będą moim ludem. Tak mówi Pan: Znalazł łaskę w pustyni naród, który uniknął miecza, Izrael, gdy wędrował do miejsca swojego odпочynku. Z daleka ukazał mu się Pan: Miłością wieczną umiłowalem cię, dlatego tak długo okazywałem ci łaskę.

Pierwsze wersety rozdziału 31 pod względem kontekstu należą do rozdziału 30. Wypełnienie się proroctwa opisanego w tym rozdziale należy do późniejszego okresu, względem którego Izraelowi została dana obietnica: „w dniach ostatecznych zrozumiecie to dokładnie” (Jer. 30:24). Izrael jako całość, królestwo północne i południowe, ma się odrodzić i zostać odbudowany zgodnie z Bożą obietnicą. To jest wspaniały przykład Bożej troski nad Izraelem, który wybawił ich od miecza Egipcjan i wyprowadził ich przez morze na puszczę, gdzie objawił im swą wieczną miłość. Werset trzeci przypomina Izraelowi, w jaki sposób Bóg objawił im się na puszczy. Prowadził ich wówczas w słupie ognia w nocy i w obłoku w czasie dnia. Teraz miał ich pociągnąć do siebie miłością i nadzieją na przyszłość.

Odbudowa Izraela - Jer. 31:4-7

Znowu cię odbuduję i będziesz odbudowana, panno izraelska, znowu przyozdobisz się w swoje bębenki i wyjdiesz w korowodzie weselących się. Znowu sadić będziesz winnice na górach Samarii; ci, którzy je zasadzą, korzystać z nich będą. Zaprawdę, idzie dzień, gdy stróże wołać będą na górach efraimskich: Wstańcie! Pielgrzymujmy na Syjon, do Pana, Boga naszego! Gdyż tak mówi Pan: Wydadzcie radosne okrzyki nad Jakubem, wykrzykujcie nad przewodnikiem narodów!

Zwiastujcie, wysławiajcie i mówcie: Pan wybawił swój lud, resztkę Izraela!

We fragmencie tym wykorzystanych zostało wiele barwnych opisów. Izrael zostanie odbudowany, a jego ulice wypełni muzyka i tańce radości (Izaj. 49:13). Winnice zostaną na nowo zasadzone, a lud będzie korzystał z owoców swej pracy. Jest to ogromny kontrast względem rzeczywistości jaka miała miejsce w czasie niewoli Babilońskiej, gdy Jeremiasz pisał te słowa. Samaria, stolica królestwa północnego, które uległo najeźdźcy, została tu wymieniona jako symbol nadziei na odrodzenie tego, co zostało utracone.

Ciekawą kwestią jest to, że Efraim został wymieniony tutaj (werset 6) po opisie ponownego zasadzenia winnic. Być może jest to pewnego rodzaju gra słów odnosząca się do pól pełnych zbiorów, ponieważ słowo „Efraim” oznacza „podwójnie owocny”. Płodność ziemi zostanie przywrócona, podobnie jak zdolność przynoszenia owoców przez duchowy stan Izraela. Jeremiasz wspomina, że Efraim powróci na Syjon, do Pana, ale fakt ten będzie wówczas również udziałem innych narodów ziemi (Izaj. 2:2,3; 52:8; Jer. 50:4,5; Mich. 4:1-4; Zach. 14:9,16).

Zgromadzenie Izraela - Jer. 31:8-14

Oto sprowadzę ich z ziemi północnej i zgromadzę ich z krańców ziemi. Są wśród nich ślepi i chromi, brzemienne i rodzące razem, powrócą tu w wielkiej gromadzie. Oto przyjdą z płaczem, a ja wśród pocieszenia poprowadzę ich i zawiodę do strumieni wód drogą prostą, na której się nie potkną, gdyż jestem ojcem dla Izraela, a Efraim jest moim pierworodnym. Słuchajcie słowa Pana, narody, i zwiastujcie na wyspach dalekich, i mówcie: Ten, który rozproszył Izraela, zgromadzi go i strzec go będzie jak pasterz swojej trzody. Gdyż Pan wyzwolił Jakuba i odkupił go z ręki mocniejszego odeń. I przyjdą, i wykrzykiwać będą na wzgórzu Syjonu, i zbiegną się do łaskawych darów Pana, do zboża i moszczu, i oliwy, do owieczek i bydła; i będzie ich dusza jak ogród nawodniony, i już nie będzie pragnąć. Wtedy panna radować się będzie z korowodu, także młodzi i starsi razem; ich żałobę obrócę w wesele, pocieszę ich i rozweselę po ich smutku. I pokrzepię duszę kapłanów tłuszczem, a mój lud nasyci się moim dobrem - mówi Pan.

Nie tylko kraje północne będą zgromadzone pod Jerozolimą na bitwę w dniach ostatnich (Ezech. 39:2), ale wszystkie narody będą zgromadzone przeciwko Jerozolimie na bitwę (Zach. 14:2). W czasie gdy Bóg wstrząśnie narodami, do Izraela „napłyną kosztowności wszystkich narodów” (Agg. 2:7); „złoto i srebro oraz szaty w wielkiej ilości” (Zach. 14:14). Wszystko, co konieczne do ustanowienia królestwa Bożego będzie dostępne. Izrael powróci nie tylko z jednego kraju, ale

„z krańców ziemi” (werset 8). Nie będzie to powrót narodu twardego karku, ale „z płaczem” (werset 9). Płacz ten przekształci się w okrzyki radości (werset 12 i 13). Pan poprowadzi ich „do strumieni wód” (werset 12), w przeciwieństwie do poprzedniej wędrówki, która odbywała się po pustyni. Bóg obiecuje, że poprowadzi nawet niewidomych, chromych, ciężarne kobiety (werset 8) drogą „prostą, na której się nie potkną” (werset 9), ponieważ w owych dniach Izrael „nasyci się moim dobrem - mówi Pan” (werset 14). Wszyscy oni będą wędrować wzdłuż strumieni (prawdy), prostymi drogami (drogą świętą) na których się nie potkną ponieważ wszelkie przeszkody które mogłyby im stanąć na drodze, zostaną usunięte. Błogosławieństwa te, opisane zostały przez Jeremiasza nie tylko jako udział Izraela i Judy, ale całego świata w ramach rządów Nowego Przymierza.

Następnie, prorok przystępuje do opisu Izraela za pomocą określeń prawnych: zostanie on nie tylko „wyzwolony” ale i „odkupiony” (werset 11). Hebrajskie słowo przetłumaczone jako „wyzwolony” w wersecie 11 opisuje człowieka, który popadł w długi i sprzedał cały swój majątek. Zakon Mojżeszowy przewidywał, że w takiej sytuacji jego najbliższy krewny mógł wykupić to, co zostało sprzedane (3 Moj. 25:25). Biedak mógł „wykupić” albo odzyskać swą wolność po tym, jak został sprzedany do niewoli. Gdy nie był w stanie sprostać wymogom finansowym, wówczas mógł liczyć na pomoc krewnych (3 Moj. 25:47-55). Opis ten trafnie opisuje fakt, że Bóg wykupił Izraela przez śmierć swego syna, Jezusa Chrystusa, który umarł nawet za tych, którzy Go odrzucili. Stwierdzenie to zostało wyrażone w czasie przeszłym, tak jak gdyby wydarzenie to już dawno się odbyło w Bożym zamyśle.

Swoją relacje z Izraelem Bóg opisuje z punktu widzenia ojca; zaś niewierny Efraim nazwany jest pierworodnym, co wskazuje na pełną miłości postawę Ojca, jaką okaże On w przyszłości względem swych dzieci. Pasterz który rozproszył owce jest tym samym pasterzem, który je zgromadzi i ochroni (werset 10, por. Izaj. 40:10,11).

Wszystkie te porównania i kontrasty wskazują na to, że przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Izraela zawsze leżała w Bożych rękach.

Płacz Racheli - Jer. 31:15-22

Tak mówi Pan: Słuchaj! W Ramie słyszać narzekanie i gorzki płacz: Rachel opłakuje swoje dzieci, nie daje się pocieszyć po swoich dzieciach, bo ich nie ma. Tak mówi Pan: Powstrzymuj swój głos od płaczu, a swoje oczy od łez, gdyż jeszcze będziesz miała nagrodę za swój trud - mówi Pan - wrócą z ziemi wroga. Jest jeszcze nadzieja dla twojego potomstwa - mówi Pan - i wrócą synowie do swoich siedzib. Wprawdzie słyszałem dobrze, jak Efraim narzekał: Ćwiczyłeś mnie i przy-

mowałem ćwiczenie, jak cielę nie wyćwiczone. Pozwól mi się nawrócić, bo Ty jesteś Panem, moim Bogiem! Bo gdy się odwróciłem, żalowałem tego, i gdy się opamiętałem, uderzyłem się po biodrze, wstydę się i rumienię, bo ponoszę karę za hańbę mojej młodości. Czy Efraim jest mi tak drogim synem lub dziećciem rozkosznym, że ilekroć o nim mówię, muszę go wiernie wspominać? Dlatego moje wnętrze wzrusza się nad nim; zaiste muszę się nad nim zlitować – mówi Pan. Ustawiaj sobie drogowskazy, postaw sobie znaki ostrzegawcze i zwróć swoją uwagę na ścieżkę, na drogę, którą chodziłaś! Wróć, panno izraelska, wróć do tych swoich miast! Jak długo będziesz się błąkać, córko odstępną? Gdyż Pan stwarza nową rzecz na ziemi: Kobieta zaleca się do mężczyzny.

Rachela była babką Efraima i Manassesa, protoplastów dwóch pokoleń północnego królestwa. Traktowana jest niemal jak matka wszystkich dziesięciu pokoleń. Chociaż zmarła w czasie porodu Benjamina (1 Moj. 35:18,19) i została pochowana w Ramie w pobliżu Betlejem, Rachela jest tutaj opisana jak gdyby powstała z grobu aby opłakiwać swe dzieci, które poszły do niewoli na skutek swej niewierności. Chociaż dzieci były martwe „bo ich nie ma” (werset 15), prorocstwo Jeremiasza oświadcza, że „jest jeszcze nadzieja dla twojego potomstwa (...)wrócą synowie do swoich siedzib” (Jer. 31:17). W ostatecznym rozrachunku Rachela spotka się ze swymi dziećmi w czasie zmartwychwstania, gdy „wrócą z ziemi wroga”, czyli powstaną z martwych (werset 16); „a jako ostatni wróg zniszczona będzie śmierć” (1 Kor. 15:26).

Ewangelista Mateusz cytuje prorocstwo Jer. 31:15 i odnosi go do masakry dzieci w Betlejem w czasach narodzin Jezusa (Mat. 2:17,18), a przez to czyni z niego jedną z pierwszych zapowiedzi zmartwychwstania w Nowym Testamencie. Św. Mateusz nie wspomina o zmartwychwstaniu w sposób bezpośredni, ale cytuje ustęp z pism hebrajskich, który z pewnością był znany jego czytelnikom. Czytając słowa proroka Jeremiasza można dostrzec płynący z nich wniosek dotyczący zmartwychwstania.

W tym miejscu zmartwychwstanie „sprawiedliwych i niesprawiedliwych” (Jan. 5:28,29) jest połączone z pokutą i odnową Izraela. Ci, którzy nie przyjęli Chrystusa, są opisani jako powracający z ziemi wroga, aby chwalić Pana wraz z resztą Izraela i świata. Ci którzy opisani zostali jako „niesprawiedliwi”, zostaną odrodzeni; zaś „sprawiedliwi”, Oblubienica Chrystusowa, będzie nad nimi panować (1 Kor. 6:1,2, Obj. 20:4; 22:17).

Wersety 18 i 19 opisują w szczegółach pokutę i odrodzenie królestwa północnego. Bóg uznaje tę pokutę i oświadcza Efraimowi, że ten nadal jest jego „drogim synem” (werset 20, por. Oz. 11:1,8) pomimo

tego, co czynili w przeszłości. Izrael doświadczy nauki podobnej do tej, jaka stała się udziałem syna marnotrawnego (Łuk. 15:11-32), który wrócił pokutując i odrodził się z życia w grzechu, aby móc zostać przyjętym przez wybaczonego ojca.

W kolejnych wersach, ilustracja zmienia się z pokutującego „syna” (werset 20) na „odstępną córkę” (werset 22). Uwaga narratora zwraca się z przyszłej pokuty na niewierną przeszłość; przypomina to im, skąd przyszli i wskazuje na przyszłość, kiedy to Bóg wyleje na nich swe miłosierdzie i przebaczenie.

Niektórzy uważają wyrażenie o „kobiecie zalecającej się do mężczyzny” za synonim nadzwyczajności działania Bożego polegającego na przywróceniu Izraela, mimo iż to właśnie obiecał uczynić.

Przywrócenie majątności - Jer. 31:23-26

Tak mówi Pan Zastępów, Bóg Izraela: Jeszcze będą mówić to słowo w ziemi judzkiej i w jej miastach, gdy odmienię ich los: Niech ci błogosławi Pan, niwo sprawiedliwości, góro święta! I zamieszka w niej Juda i wszystkie jego miasta razem, rolnicy i ci, którzy ciągną ze stadem, gdyż pokrzepię duszę umęczoną i nasycę każdą duszę zgłodniałą. Wtem obudziłem się i spojrzałem, a mój sen był słodki.

Następnie uwaga proroka przenosi się na południowe królestwo Judy, na czasy kiedy Bóg ponownie zamieszka pośród swego ludu, gdy rolnicy i pasterze powrócą do swoich stad, a Pan „pokrzepi duszę umęczoną i nasyci każdą duszę zgłodniałą” (werset 24, por. Mat. 11:28). Będą oni ponownie mieszkac w pokoju (Jer. 33:12). Pod względem duchowym, będą oni jednym stadem, z tą samą doktryną, trwającym przy Słowie Bożym, ponieważ „wszyscy oni znać mnie będą, od najmłodszego do najstarszego z nich” (Jer. 31:34, Hab. 2:14, Hebr. 8:11).

Nadchodzące dni - Jer. 31:27-34

Oto idą dni - mówi Pan - w których obsięję dom izraelski i dom judzki nasieniem ludzkim i nasieniem zwierzęcym. I będzie tak, że jak pilnowałem ich, aby wykorzeniać i wypleniać, burzyć i niszczyć, i sprowadzać nieszczęście, tak będę ich pilnował, aby budować i sadzić - mówi Pan. W owych dniach już nie będą mówili: Ojcowie jedli cierpkie grona, a zęby synów ścierny, lecz każdy umrze za swoją winę. Ktokolwiek spożyje cierpkie grona, tego zęby ścierną. Oto idą dni mówi Pan - że zawrę z domem izraelskim i z domem judzkim nowe przymierze. Nie takie przymierze, jakie zawarłem z ich ojcami w dniu, gdy ich ująłem za rękę, aby ich wyprowadzić z ziemi egipskiej, które to przymierze oni zerwali, chociaż Ja byłem ich Panem - mówi Pan - lecz takie przymierze zawrę z domem izraelskim po tych dniach, mówi Pan: Złożę mój zakon w ich wnętrzu i wypiszę go na ich sercu. Ja będę ich Bogiem, a oni będą

moim ludem. I już nie będą siebie nawzajem pouczać, mówiąc: Poznajcie Pana! Gdyż wszyscy oni znać mnie będą, od najmłodszego do najstarszego z nich – mówi Pan – Opuścę bowiem ich winę, a ich grzechu nigdy nie wspomnę.

Pan obiecał przywrócić pomyślność zarówno dla Izraela, jak i Judy, nie tylko pod względem ich liczebności, ale również jeżeli chodzi o ziemię. Bóg zawrze z nimi nowe przymierze, nową umowę, która obejmować będzie przebaczenie ich grzechów. Obietnice te uzależnione są od odnowienia serc, w związku z czym Bóg obiecuje, że odnowi również ich serca.

Potwierdzone będzie wówczas ciekawe powiedzenie, jakie znajdowało się w obiegu w czasach Jeremiasza i Ezechiela: „W owych dniach już nie będą mówili: Ojcowie jedli cierpkie grona, a zęby synów ścierpły, lecz każdy umrze za swoją winę. Ktokolwiek spożyje cierpkie grona, tego zęby ścierpną” (Jer. 31:29,30, por. Ps. 51:5, Tren. 5:7, Ezech. 18:2,3; inne przykłady to 2 Moj. 20:4,5; 34:7; Jer. 15:4). Prorok Jeremiasz nie potępia źle czyniących za korzystanie z tej maksy, ponieważ zasada ta powtórzona zostaje rozdział dalej (Jer. 32:18). Ludzie ci wykorzystywali jednak to powiedzenie jako usprawiedliwienie dla dalszego trwania w grzechu. Mówiąc o przyszłości, Jeremiasz stwierdza, że jednostki nie będą już umierać z powodu tego, że narodziły się w grzechu, ale z uwagi na swe własne grzechy (Ezech. 33:11).

Werset 31 powtarza obietnicę, że Pan ponownie będzie się kontaktował z Izraelem i Judą, nawet pomimo tego, że złamali oni przymierze z Nim zawarte. Bóg obiecuje, że zawrze z nimi nowe przymierze, które nie będzie zapisane na tablicach kamiennych, ale na sercach tych, którzy będą pragnąć Go poznać.

Przymierze Nowe ma być zawarte „po tych dniach”. Najwyraźniej nie chodzi tu o dni Wieku Żydowskiego, wieku Przymierza Zakonu, ponieważ prawo Boże nie zostało wypisane w sercach Żydów w czasie Wieku Ewangelii. Przymierze to ma być zawarte po siedmiu „dniach” Wieku Ewangelii (3 Moj. 8:33-35). W tysiącletnim królestwie Chrystusowym prawo Pańskie wypisane zostanie w ich sercach.

Dzieło to obejmie nie tylko Izrael, ale wszystkie narody, które zostaną doprowadzone do związku Nowego Przymierza (Zach. 8:23, Ezech. 20:37), ponieważ wtedy wiele innych narodów będzie przychodzić, aby poznać Boga: „I pójdzie wiele narodów, mówiąc: Pójdźmy w pielgrzymce na górę Pana i do świątyni Boga Jakuba, i będzie nas uczył swoich dróg, abyśmy mogli chodzić jego ścieżkami, gdyż z Syjonu wyjdzie zakon i słowo Pana z Jeruzalemu!” (Mich. 4:2, Izaj. 2:3, Zach. 8:21-23). Bóg obiecuje, że nie tylko wyleje swego ducha na Izrael (Zach. 12:20), ale na „wszelkie ciało” (Joel 3:1, Dz. Ap.

2:17,18).

Gdy prawo Boże zostanie przez Niego wypisane na ich sercach, ich charaktery się odmienią i ponownie będą się zachowywać jak dzieci Boże. Pan ich nigdy nie porzucił i zawsze był ich Ojcem. Bóg wyleje swego ducha również na całą ludzkość (Joel 3:1). Wszyscy oni będą „jeść obficie i nasycicie się, i wysławiać będziecie imię Pana, swojego Boga, który dokonał u was cudów, i mój lud nigdy nie zazna wstydu. I poznacie, że Ja jestem wśród Izraela i że Ja, Pan, jestem waszym Bogiem i nie ma innego; i lud mój nigdy nie zazna wstydu” (Joel. 2:26-27).

Pan Zastępów - Jer. 31:35-40

Tak mówi Pan, który ustanowił słońce, by świeciło w dzień, który wyznaczył księżyc i gwiazdy, by świeciły w nocy, który wzburza morze tak, że szumią jego fale, Pan Zastępów jego imię: Jeżeliby te prawa miały się zachwiać przede mną – mówi Pan – to i ród Izraela przestałby być ludem przede mną po wszystkie dni. Tak mówi Pan: Jak nie mogą być zmierzone niebiosa w górze i zbadane fundamenty ziemi w dole, tak i Ja nie odrzucę całego potomstwa Izraela mimo wszystko, co uczynili – mówi Pan. Oto idą dni – mówi Pan – że miasto będzie odbudowane dla Pana od wieży Chananeela aż do Bramy Narożnej. A dalej sznur mierniczy będzie biegł wprost ku wzgórzom Gareb i zwróci się ku Gos. I cała Dolina Zwłok i Popiołu, i wszystkie zbocza w kierunku potoku Kidron aż do rogu Bramy Końskiej ku wschodowi będą poświęcone Panu; nie będzie już spuszczone ani zburzone na wieki.

Wersety 35 do 37 to symboliczny opis zawierający obietnicę, że cały porządek wszechświata musiałby zostać zniszczony, gdyby Bóg miał nie dotrzymać swych obietnic danych Izraelowi. Kto bowiem jest w stanie zmierzyć wymiary nieba i podstawy ziemi?

Wersety 38 do 40 kończą prorocstwo, powtarzając obietnicę odbudowy Jerozolimy. Wskazują, że to dzieło zostanie wykonane przez Pana ponieważ serca ludu znów będą do Niego zwrócone. Bóg obiecuje również, że włoży On nowego ducha w swój naród (Jer. 31:33, Ezech. 11:19).

Wersety te wskazują, w jaki sposób granice miasta Jeruzalem będą rozciągać się od wieży Chananeela aż do Bramy Narożnej. Opis ten być może wypełni się dosłownie, ponieważ nawet Zachariasz 14:10 wskazuje na ten fakt jako wyznacznik stabilności Nowego Jeruzalem. Zachariasz wskazuje w ten symboliczny sposób na wywyższenie miasta w oczach innych narodów. Wersety 38 do 40 wydają się być nieco wyrwane z kontekstu, który do tej pory mówi o odnowieniu obu plemion Izraela. Ponieważ granice miasta opisane w tym fragmencie rozciągają się znacznie dalej niż kiedykolwiek wcześniej w historii narodu, zaś Zach. 2:8 wskazuje, że

„miastem otwartym będzie Jeruzalem” (przekład angielski mówi: „Jeruzalem będzie zamieszkałe bez murów”, przyp. tłum.), to zapis ten być może wskazuje, że kolejne opisy jakie potem następują mają również być rozumiane w sposób duchowy.

Słowo „Chananeel” oznacza „Bóg daje łaskę”. Określenie to doskonale wskazuje na błogosławieństwa, jakie Bóg wyleje na Izrael i inne narody w przyszłości.

W języku hebrajskim słowo „gareb” znaczy „pokryty strupami” i prawdopodobnie używane było w stosunku do trędowatych mieszkających poza miastem. Słowo to tłumaczone jest jako „trąd” w języku syryjskim i arabskim. Fakt, że w granicach miasta znajdują się nawet najbardziej zakaźne obszary dawnego miasta przypomina nam, że wszelka choroba i cierpienie zostaną w tym dniu uleczone. Trąd jest symbolem grzechu, a zatem „Gareb” pokazuje, w jaki sposób grzech Izraela i ludzkości zostanie usunięty i uleczone, aby wszyscy mogli zjednoczyć się w świętym mieście i wielbić Pana.

„Gos”, albo „Goah”, uważa się za nazwę odnoszącą się do wzgórza Gotha, albo Golgota, gdzie ukrzyżowany został Jezus. Znamiennym jest fakt, że w zapisie tym połączony został Gareb z Gos w celu pokazania nam, że przez ukrzyżowanie Chrystusa, przez Jego rozlaną krew, grzech i śmierć zostaną zniszczone (1 Jan. 1:7).

Dolina Zwłok i Popiołu to Tophet, albo Dolina Hinnom (Izaj. 30:33), która położona była na południe od miasta. Miejsce to uważane było przez Żydów za nieczyste. To, co kiedyś było nieczyste, zostanie oczyszczone przez Boga i stanie się częścią świętego miasta. Izrael jako naród nie istniał przez całe wieki i tylko dzięki Bożej mocy odrodził się i odzyskał swe miejsce między wrogami. Chociaż Izrael jest obecnie niewierzący, Bóg obiecał, że w przyszłym królestwie odbuduje ich duchowość. Izrael jako teokracja, jako naród z czasów Jeremiasza, nie istnieje. Obietnica zawarta w omawianym fragmencie polega na tym, że Bóg uczyni w Izraelu i na świecie rzecz nową, ponieważ nowy system teokratyczny zostanie rozszerzony poza granice Izraela i obejmie cały świat, jak poranna rosa pokrywa trawę (por. Mich. 5:7).

Chociaż zapis biblijny nie wspomina tego wprost, kilku naukowców uważa, że dolina Kidron była miejscem, gdzie armia Sancheryba została w cudowny sposób zniszczona (Izaj. 37:33-37; 2 Kronik 32:21,22), a Izrael został wybawiony. Przyszłe działania jakich dokona Pan będą bardziej cudowne niż wszystko, co dokonał dla ludzi w przeszłości. Cały odrodzony naród izraelski będzie miał możliwość służenia Mu, dając przykład wszystkim innym, niewiernym narodom, gdyż „wszyscy pozostali ze wszystkich narodów, które wystąpiły zbrojnie przeciwko Jeruzalemowi, będą corocznie pielgrzymowali, aby oddać pokłon królowi, Panu Zastępów, i obchodzić Święto Szafasów” (Zach. 14:16). Wówczas „będzie Pan królem całej ziemi. W owym dniu Pan będzie jedyny i jedyne będzie jego imię” (Zach. 14:9). Rezultatem realizacji obietnic zawartych w 31 rozdziale Jeremiasza będzie cudowne uratowanie świata.

Brama końska to przejście, przez które przeprowadzane były królewskie konie do wodopoju i na pastwiska. Podobnie, w dniach o których mówi prorocstwo, „Duch i oblubienica mówią: Przyjdź! A ten, kto słyszy, niech powie: Przyjdź! A ten, kto pragnie, niech przychodzi, a kto chce, niech darmo weźmie wodę żywota” (Obj. 22:17). Przyszłe dzieło Chrystusa i Jego Oblubienicy będzie polegać na zachęcaniu wszystkich chętnych do tego aby przychodzili i pili wodę życia.

Brama ta znajdowała się na południe od miejsca, skąd droga prowadziła do świątyni. To ciekawy szczegół, że opis proroczy kończy się właśnie na tym miejscu, jak gdyby wskazując, że wszyscy mieszkańcy miasta, albo królestwa, będą pragnąć słuchać Pańskich pouczeń i oddawać mu cześć (Zach. 8:22,23). Opis 31 rozdziału prorocstwa Jeremiasza zawiera w sobie obietnicę zbawienia, która zostanie rozszerzona nie tylko na Izrael i Judę, ale na wszystkie narody ziemi (Ps. 22:28-31).

Odbudowa będzie zakrojona na skalę większą, niż jakakolwiek w historii, gdyż obejmie cały świat, który „nie będzie już spustoszony ani zburzony na wieki” (werset 40). „Królestwo jest królestwem wiecznym, a wszystkie moce jemu będą służyć i jemu będą podane” (Dan. 7:27).

Mezera Jeff